

54 א"כ
1 זק
1 זק

מאקרה

יק"מ המאקרה. א"כ

1. ✓

ד"ר כל היי המעבדה ופעולות מוסדות שונים בחוכה

ארכיון קריית אונו	
מיכל	זק תיק 1 מעטפה
נרשם:	16 א"כ
נסרק:	411
נבדק:	

54
1
1

105 2/2
21.10.51

לכבוד
הסוכנות היהודית
המחלקה התכנית
ר.ה. בן-זכאי 6
תל-אביב

א.נ.

הודון: התכנית המעברה הפורקת

נודה לכם אם תואילו להמציא לנו
את התכנית של המעברה הפורקת (הצריפונים)
באישור שיפוטני.

בכבוד רב.

קרית אונו

27/2/53

ד"וח כל חיי המעברה ופעולות מוסדות שונים בתוכה

ככביש הל-ליטווינסקי כפר אונז מצד ימין, משהרעה מעברה כפר אונז. לפני שנה נראו מול שכון היובל אוהלים ופחונים ועליהם שורה מספרים ומסביבם חלקות אדמה בלתי מנוצלות, ובמקומם הקמו צריפים פשוטים קטנים וגדולים מחולקים לשני חדרים, בשורות מסודרות ועל ידם גינות פרחים וכו'. את חצי המרובע של הצריפים הללו חוצה כביש שנשלל לפני חדשים מספר, והאוטו יוצא זכנס במעברה; הוא המקשר בין היש הסמטת הקרובה ובין העיר; הוא המעורר את ילדי המעברה ברצונם להסתובב אחריו, הוא המוציא את העבדים לעבודה, והוא אשר פתח את עולם המעברה. בכניסתם בחקלים מיד במרכז חיי המעברה, ואלה הם שני בתי קפה שהוקמו לא מזמן. בפנים נראים גברים משחקים קלפים, שותים ומשוחחים. זה הינו התענוג של אנשי ערות המזרח לכלות את זמנם החפשי למקומות אלו.

הרכב האוכלוסיה:

האוכלוסיה היא בה ⁴⁰⁰⁰ 3541 נפש. מזה ⁸⁰⁰ 778 משפחות ו-19 בודדים. היא מורכבת מ-72 משפחות אשכנזים (רובם יוצאי רומניה), 54 משפחות תימנים, 55 משפחות ספרדים, ו-613 משפחות של ערות המזרח. כדאי לציין שמספר גדול של המשפחות הוא עם שני ילדים ולא להפך.

שפוט המעברה:

המעברה שייכה למועצה איזורית אונז ומיוצגת בה ע"י נציג הנשלח מטעם ועד המקום שהוא מודרך ע"י מנהל המעברה (פקיד הסוכנות) וע"י מנהל לשכת הסעד במקום. הועד מורכב מ-5 חברים, מקיים ישיבות כל שבוע, ודן על כל בעיות המעברה. הועד עומד בקשרים עם כל המוסדות הפועלים בתוך המעברה, ומביא את הצעותיו ואת הדעות והדעות לישיבת המועצה האזורית. ועד המקום, ממלא את תפקיד של ועדה סוציאלית לפניו, מביא מנהל לשכת הסעד במקום, את בעיות המעברה לפני ~~המועצה~~ הועד הקי"ו על ירו, ועד הורים של ילדי בית הספר שמתפקידו לאסוף כספים בין הורי תלמידים על מנת לספק ספרים ומחברות, לילדים שאין באשרות הוריהם לקנות אותם.

שרותים כלליים:

אין במעברה ~~השכל~~ ^{השכל} ~~השכל~~ המעברה סבלה מחוסר מים, ומחלוקה בלתי סדירה, ורק בקיץ האחרון הצליחה המועצה להכניס סדרים בהספקת המים. כל משפחה משלמת לירה אחת לחדש עבור השרותים כולט. (כולל מים, סניטציה, ברואות). אין תושבי המעברה משלמים עדיין מסים עבור צריפתם. הספקת מצרכי מזון וסקסטיל, נעשית במעברה ע"י צרכניה המשכיר לעולה, אשר פתחה ~~ב~~ ^ב סניפים בכל חלקי המעברה לאספקת צרכי מזון וסניף אחד למכירת מוצרי הלבשה.

קופת - חוליים:

במרכז המעברה בתחנה האחרונה של האוטובוס, מתרכזים כמעט כל הצריפים המוסדות והי"ם. קופת-חוליים מתחילה את פעולתה מאז קום המעברה ובה מבוטחים 680 חברים, אשר מקבלים עזרה רפואית כללית, טפול אמבולנט וליובמקרה של מחלה מסוימת הורשה ממוחיות מקצועית, נשלחים החוליים בקופת-חוליים בכני בוק. במקום נמצאת רופאת ילדים, רופא כללי. סבר העובדים מורכב מהושבי המקום והסביבה הקרובה. מסי קופת-חוליים משלמים החברים בלשכת המס, שהיא ע"י קופת"ח או בגביה מרוכזת המעטית במקום עבורתם.

טיפת - חלב:

בטפול אחות טיפת חלב נמצאים כל החנוקות בשים לב מיוחד להנזקות ירודי וחוליים. האחות נמצאת במקום פעמיים בשבוע. לפני כחודש ימים נפתח באותו צריך בח השני טפול פתוח שמתפקידו להדריך את האמהות מה ואיך להכין בשכיל החנוקות, והוא גם מבטיח להנזקות שהוריהם מחוסרי אמצעים ארוחה אחת ליום מבושלת ומזינה. 15 חנוקות מקבלים עכשיו אוכל, ומספר גדול יותר של אמהות מודרך ע"י המדריכה. לפי דברי האחות, ורופאת הילדים במקום, ישנו צורך בהקמת טפליה; למספר ניכר של חנוקות דרוש בית הבראה והרי מועטים המקומות והשגתם עולה בקושי רב. ואלה אשר נכנסו והתחילו לקבל במשקל, מוחזרים הביתה וכאן מתחילים שוב להפסיד במשקלם. הספליה

צרכה להיות לפי דעתן בכמה מחזוריים וכל מחזור משך חדש וחצי עד חדשיים.

לשכת עבודה כללית:

בהתחלה המעברה, נראה צריך קטן ~~במחזור~~ בו נמצאה לשכת העבודה למכוננים ונוער. רשומים בה כעת 200 פועלים בלתי מקצועיים, ומה 51 ו-17 פועלות עובדים רק 6 ימים בחדש. יתרת השינוי עבודה למספר ימים גדול יותר. בזמן חוסר עבודה מקבלים הם כמה ימי עבודה בעבודות צבוריות הנעשות במקום מסעם המועצה (נסיעת עצים הקוון רכיים וכבישים וכו'). בדרך כלל המספר של מחזורי העבודה הרשומים כלשכה, הוא 260 איש. לשכה-העבודה-

לשכת העבודה לנוער מסעם הנוער העברי:

לשכת העבודה הכללית, היא גם לשכת העבודה עבור נוער. נציג הנוער העובד בא כשעות ימים קבועים, ומקבל את קהל הנוער. ~~במספר ניכר של נערים ונערות קטנה כחלק~~ ~~ממספר רב העובד בעבודות קבועות בסביבה בבתי הרוחה וגם קבוצה מרגישים בה. בקרב נואר שאינו לומר וסדר נכנס לעבודה. מורש חוסר במדריכים קבועים אלה שמאורגנים כשורות נוער עובד מהאספים ~~פועלים~~ במועדון בית התרבות.~~ בזמן האחרון התחילה עליה הנוער בפעולה אינטנסיבית בקרב נוער זה, שאינו לומר יותר ונוער לומר. הם הצליחו להוציא מהמעברה מספר ניכר של ילדים למסגרת עליה הנוער נוער כחוספה לחברות נוער, לגרעינים הנמצאים בקבוצים.

בני ילדים:

בפי 4 ילדים מוחזקים ע"י ארגון אמהות עובדות, בהסתתרות משרד הסעד. צריכים שורים הוקמו באמצע המעברה ומסביבם חצר גדולה למשחקים. הבנים כוללים 160 ילד בארבע כחות. הגבנות מקפידות על בגדיהם ונקיונם של הילדים. יש בהכניה להקים גן בקצה השני של המעברה.

בית ספר.

בית הספר במקום, שיין לזרם העובדים מכל גם כמה כחות לילדים שהוריהם רחיים. הלמודים מהנהלים כשתי מסגרות לפי 3 ואחרי הצהריים. הוא כולל 680 תלמיד. בזמן האחרון, ארגנה נוער עובד שעורי ערב עבור 65 נעם. מחלקת התרבות שעל יד ההסתדרות הלכה בעקבותיה וארגנה שעורי ערב למכוננים. בחדש ינואר 1953, התחיל גם קורס להסירה מסעם נוער עובד ~~ממספר~~ עבור נערות הלמידות בית הספר. הוא התחיל במספר קטן מאד של מועמדות, מתוך חוסר ציוד ותקציב לכך. למרות חוק למוד חובה נחקקים אנו במספר רב של ילדים שאינם מקבלים כבי"ס בגרם נמסרים תיקים דרך המועצה למסגרת וזו התחילה כעת בפעולה בשטח זה במעברה.

שרותים מוציאליים:
מפעל הזנת הילד:

202 215 באחור רב, כי רק כינואר נפתח במעברה מפעל הזנת הילד המכיל 230 ילד, והמספר יגיע כודאי ל-300 ילד. המחיר הממוצע שהחורים משלמים הוא 750 פרוטה לילד. המינימום הוא 500 פרוטה. יש ומשלמים 1.500 והם מועטים. כדאי לציין שהמפעל הוא חיוני בהחלט. החורים הבאים מארצות מזרח אינם מכינים כספול בילד ואינם ריגלים לתת משהו לילד - הן אוכל, הן חנוך וכו'. כוס חלב:

מאוחר יותר התחיל גם מפעל כוס חלב. צריך להדגיש שכריאות ילדי ביי"ס לפי חוות דעה הרופא משביע רצון.

פעולות הלשכה הסוציאלית.

לשכתנו עומדת בקשר בהסיד עם כל המוסדות הנ"ל במקום. לעתים קרובות מקיימות ישיבות עם מנהלי המ"ד ~~במקום~~ ככדי לדון במשותף על בעיות שונות. יש לציין שהשגנו הכנה מלאה ושתוף פעולה משביע רצון. כספולנו האנסנסיבי נמצאות 150 משפחות. תיקים פתוחים נמצאים במספר 600. מבוססים בטוח מקומי 90 איש, ועזרה כלכלית נהנה ל-50 - 60 משפחות. הקציבנו מוגבל ומתוך זה עזרתנו מוגבלת מאד

ופעוטה בכל השפחים ובפרט בשטח של עזרה כלכלית. מועטים הם הורים המשלוחים
 תשלום מלא עבור ילדיהם בגנים. השתתפותנו היא בסך של 60 ל"י לחודש. לרשות
 הלשכה עומד מחסן בגדים אשר מתמלא מעונה לעונה. החורף חלקנו הרבה בגדים
 ובפרט לילדים ולתינוקות. כדאי לציין שהבגדים עלו כאופן יחסי בהרבה כסף ורוב
 היו בשביל ילדים. הסרו בגדים לזקנים ולמבוגרים. דאגנו גם לשמיכות ולמיטות
 עבור התינוקות. הבטיחה הקשה מהווים גברים שאינם בגיל העבודה לפי מנהל ההסתדרות
 ובכל זאת מתאימים לעבודה. כל אלה הולמים על רשיון "כ"י". יש ובסתדרות במקום
 יש ואנחנו התומכים בהם. בשביל אלה לא נעשה עדיין שום דבר.
 הולחנו להקים מפעל פוגן בשביל מוגבלי כושר עבודה וכתוכים מקרן "מלכך" (שחפה
 מחלה לב, ראומה), אשר נוהן העסוקה ל-15 איש (כיניהם גם נשים). כתוכניהנו
 להרחיב את המתפרה תוך פתוח ענפים שונים בתפירה - רקמה, עבודות לפי הזמנה -
 כראש המתפרה עומד ועד מורכב מראש המועצה, המזכיר, אנשי לשכת הסעד במקום
 וכו'. את המפעל פתחנו לפי שבועות מספר רק צריך להדגיש שכל הגורמים עזרו לנו
 בתפיחה המפעל. הבטיחה הקשה שהתעוררה עם פתיחה המפעל היא הכנסת האנשים הרגי
 לנהל לאבטלה; החיים מתוך הקצבה, החולים חלשים ונחשלים בחיים לפסגרת העבוד
 אלה הם סמפסונים המלווים את רובם וכל זה משתנה בנייה בנייה בנייה בנייה בנייה
 בבטיחה העבודה. כתוכניהנו להקים מפעל שני לעשיה שקיוה ניר. מפעל זה יוכל
 לכלול מספר גדול יותר של כוחות בלתי מקצועיים ואנשים מבוגרים יותר.
 בעתיד הקרוב עומדת לפתח מאפיה לפסוח - עסק שתופי של חוטבי המקום (8 משפחות
 הבטיחה שטרם מצאה את פתרונה היא מציאת העסוקה לחולי עצבים) (פסיכוסטיים, נאורוטי
 בשטח זה לא נענו גם ממלכך כי החומר הזה אינו מתאים לעבודה בתוך החברה ואין
 למצוא עבורם מקומות עבודה בודדים. עם פתיחה לשכה למקרי מלכך בכני-ברק עורו
 מחדש את השאלה. בקושיים רבים אנו נחקלים כסדר ילדים דכילים, אימבציליים או
 איריוטיים. אין במקום בית ספר מיוחד, מועדון ע"י בית הספר והסידורים דרך
 המרכז הם ממושכים עד אין סוף. אותו דבר גם בשטח של למוד מקצוע. העזרה ניתנת
 בשפחים אלה באחוריה בגובה לא יתואר.

מנגנון הלשכה:

מנהל הלשכה, מזכיר עובדה סוציאלית שהי מדריכות, אחת כללית.
חיים הרבותיים במעברה:

מרכז החיים התרבותיים הוא במועדון ההסתדרות הן למבוגרים והן לנוער.
 שם מתקיימות כל שבת הרצאות ופגישות שונות. גם מטעם ועדה התרבות של המועצה
 האזורית. זה הינו אף מקום לפעולות תרבותיות בקרב הנוער מטעם הנוער העובד.

ארגון אמהות עובדות.

ארגון זה הקים מועדון לפעולה תרבותית בקרב נשי המקום. מקיים הרצאות.
 ארגן קורסים ללמוד בשול והדרכה; וכתוכניהם לארגן קורסים ללמוד תפירה. פעולה
 בגון זו בקרב נשים חשובה מאד. אשה מערות אלה משועבדת עדיין. אין לה מחוץ
 לבית עבודה כלשהיא, בחיי המשפחה ובחיי החברה. טרם למדה להעמיד את עצמה
 כשותף לחיי המשפחה כאדם שווה בהערכה ובגאווה לכל זאת שהיא דוקא הנושאה בעול
 החיים.
 בקרנו במעברה בשעות הלילה ונכחנו לדעה שהחיים התרבותיים מתרכזים בכתי קפה.
 הגברים ישובים במשך שעות ממושכות ומשחקים קלפים, משוחחים ויש שמטכסכים קשות
 במעברה האוירה קשה, המתבטאת בקללות צחוח, צעקות מרירות והתפרציות.
 אלה שהם בעלי אמצעים יוצאים לשכון ובמקומם באים חדשים ממעברות המתחללות.
 יש חשש שמשך הזמן ההפך מעברה זו שצריכה להיות נקודה עצמאית במועצה אזורית
 לשכונת עוני, חולים ונחשלים.
 בשבועות האחרונים באו למעברה 15 משפחות מפרדס הנח וכפר טבא.

לואל

העקף: רות פודה מפקחת אזורית
 המועצה האזורית אונז
 לשכת הסעד אונז
 למשרד הסעד המחלקה לספול בעולה.